

پدافند غیر عامل

PASSIVE DEFENSE

یوسف اکبری شهرستانکی

دکتری سلامت در حوادث و بلایا

مدرس ملی مدیریت خطر حوادث و بلایا در نظام سلامت

مدیر گروه آموزشی فوریت‌های پزشکی

اهداف

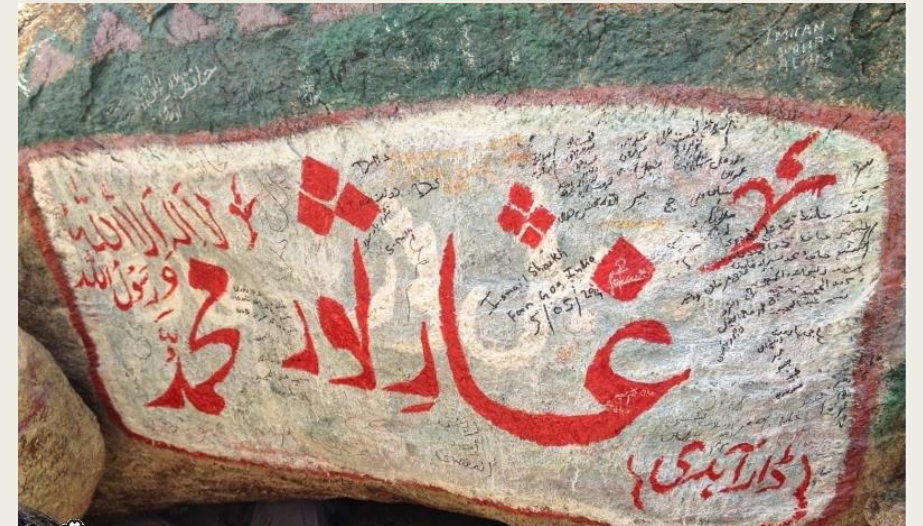
- ☐ پدافند در روزگاران دور
- ☐ اصطلاح شناسی
 - ✓ پدافند
 - ✓ پدافند عامل
 - ✓ پدافند غیر عامل
- ☐ ساختار و تشکیلات پدافند غیر عامل در کشور
- ☐ تقسیم بندی زیرساخت‌ها
 - ✓ مراکز حیاتی و مراکز ثقل
 - ✓ مراکز حیاتی
 - ✓ مراکز حساس
 - ✓ مراکز مهم
- ☐ تهدیدات مد نظر در پدافند غیر عامل
- ☐ اصول و چرخه پدافند غیر عامل

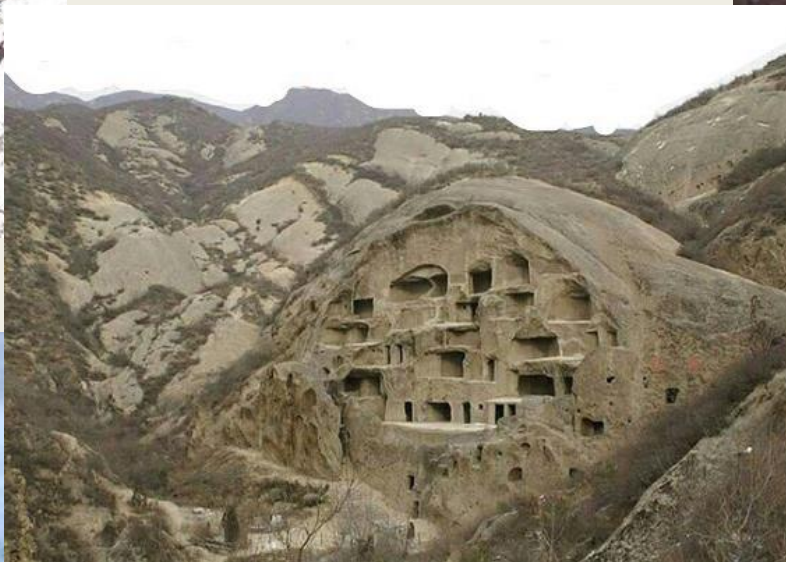

پدافند غیر عامل در گذر تاریخ

وَ عَلَّمْنَاهُ صَنْعَهُ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِيُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ

سوره انبیا - آیه ۸۰

پدافند در کلام رهبری

پدافند غیر عامل مثل مصونیت سازی بدن انسان است؛ از
درون ما را مصون می‌کند.

معنایش این است که ولو دشمن تهاجمی هم بکند و زحمتی
هم بکشد و ضرب و زوری هم بزند، اثری نخواهد کرد

امام خامنه‌ای ۹۱/۰۸/۰۷

وضعیت منطقه

- در طول چند هزار سال تاریخ تمدن بشری صرفاً ۲۸۶ سال بدون جنگ و خونریزی بوده
- از سال ۱۹۴۵ تا ۱۹۹۰ میلادی فقط ۳ هفته بدون جنگ و خونریزی بوده است
- در دو دهه گذشته بیش از ۱۰ جنگ پیرامون حریم سرزمینی کشور ما اتفاق افتاده و ادامه دارد؛

- ✓ جنگ اول و دوم خلیج فارس (۱۹۹۱ و ۲۰۰۳)
- ✓ جنگ ۷۹ روزه یوگسلاوی (۱۹۹۹)
- ✓ جنگ تحمیلی ۸ ساله ایران و عراق
- ✓ جنگ افغانستان ۲۰۰۳
- ✓ جنگ ۳۳ روزه لبنان
- ✓ جنگ‌های ۲۲ روزه، ۸ روزه و ۵۰ روزه رژیم صهیونیستی علیه مردم غزه
- ✓ جنگ تروریستی داعش علیه کشور سوریه و عراق
- ✓ آغاز جنگ یمن در فروردین ماه سال ۱۳۹۴

پدافند (Defense)

□ از نظر واژه شناسی، واژه پدافند از دو جزء (پد) و (افند) تشکیل شده است

▪ در فرهنگ و ادب فارسی "پاد" یا "پد" پیشوندی است که به معانی ضد یا متضاد بوده و

هرگاه قبل از واژه‌ای قرار گیرد معنای آن را معکوس می‌نماید

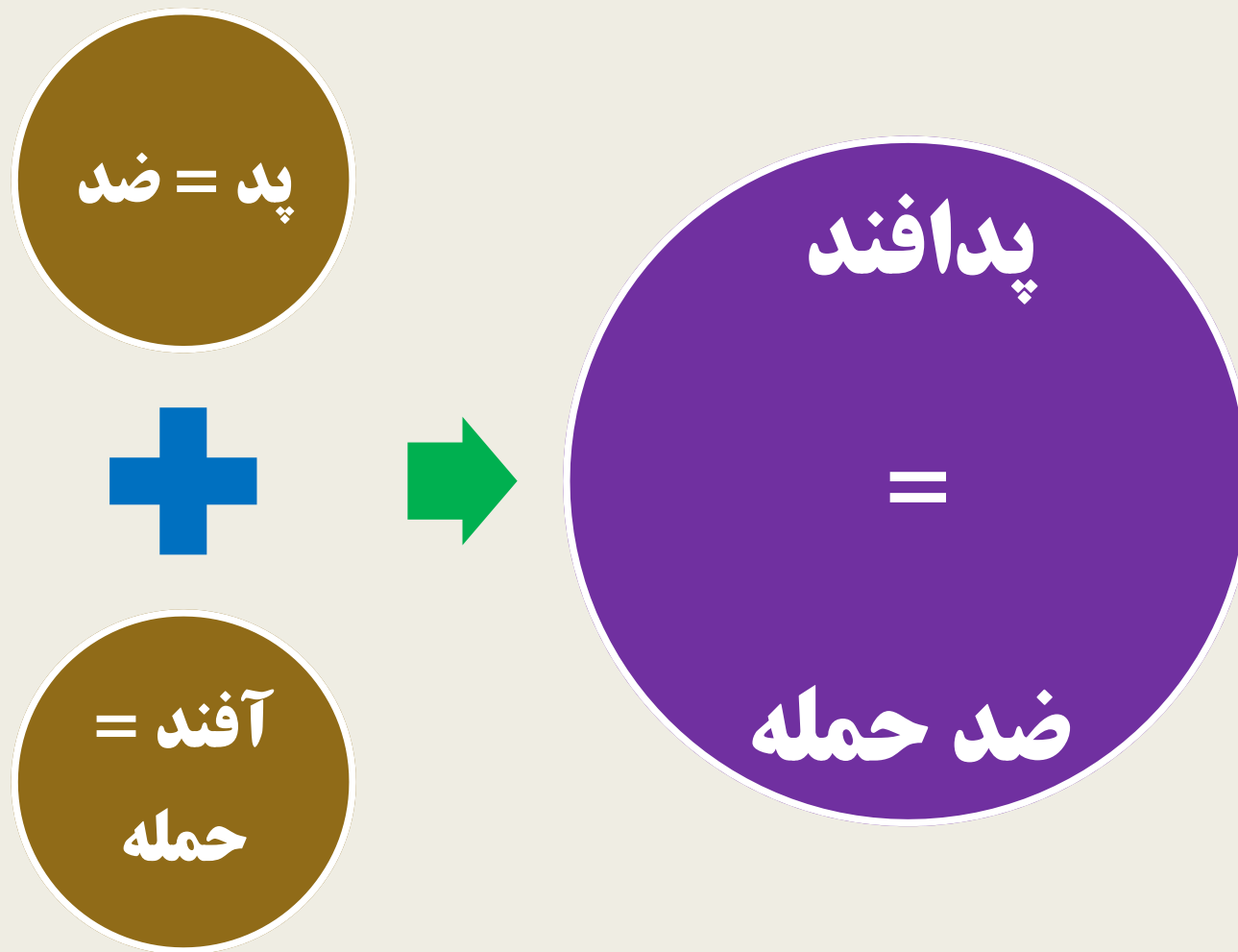
▪ واژه "افند" نیز به مفهوم جنگ، جدال، تهاجم، حمله و پیکار است

✓ پدافند که هم طراز با واژه "دفاع" می‌باشد شامل: اقداماتی است که جهت مقابله با حمله و

تهاجم دشمن انجام می‌شود

تعریف لغوی

تعریف مفهومی

□ مجموعه اقداماتی که جهت پیشگیری، خنثی سازی و کاهش تأثیرات اقدامات تهاجمی دشمن و جلوگیری از دستیابی وی به هدف انجام می گیرد

پدافند عامل

پدافند عامل عبارت از رویارویی و مقابله مستقیم با دشمن و به کارگیری جنگ افزارهای مناسب به منظور دفع حمله و خنثی کردن اقدامات آفندی وی می‌باشد

معایب:

- پرهزینه و زمان‌بر
- نیاز به نیروی متخصص
- نیاز به تجهیزات گرانقیمت و

پدافند غیر عامل Passive Defense

□ مجموعه اقداماتی که مستلزم به کارگیری جنگ افراز نبوده، با اجرای آن می توان از وارد

شدن خسارات به تجهیزات و تأسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات

انسانی پیشگیری نموده یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد

پدافند غیر عامل Passive Defense

مجمع تشخیص مصلحت نظام:

□ مجموعه اقدامات غیرمسلحانه‌ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش

آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت

بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می‌شود.

کوتاهترین تعریف: دفاع بدون سلاح

انواع پدافند

غیر عامل

عامل

رویارویی مستقیم با دشمن و به کارگیری جنگ افزارهای مناسب و موجود به منظور دفع حمله دشمن و خنثی کردن اقدامات آفندی وی است.

مجموعه اقداماتی که مستلزم به کارگیری جنگ افزار و تسلیحات نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تأسیسات حیاتی و حساس و تلفات انسانی جلوگیری نمود.

تاریخچه سازمان پدافند غیر عامل

□ سازمان پدافند غیر عامل کشور در سال ۱۳۸۲ بر اساس فرمان مقام معظم رهبری تشکیل گردید

□ در سال ۱۳۹۰ به دلیل لزوم ترویج فرهنگ پدافند غیر عامل در آحاد مردم و جامعه هشتم آبان ماه هر سال به عنوان روز پدافند غیر عامل تعیین گردید

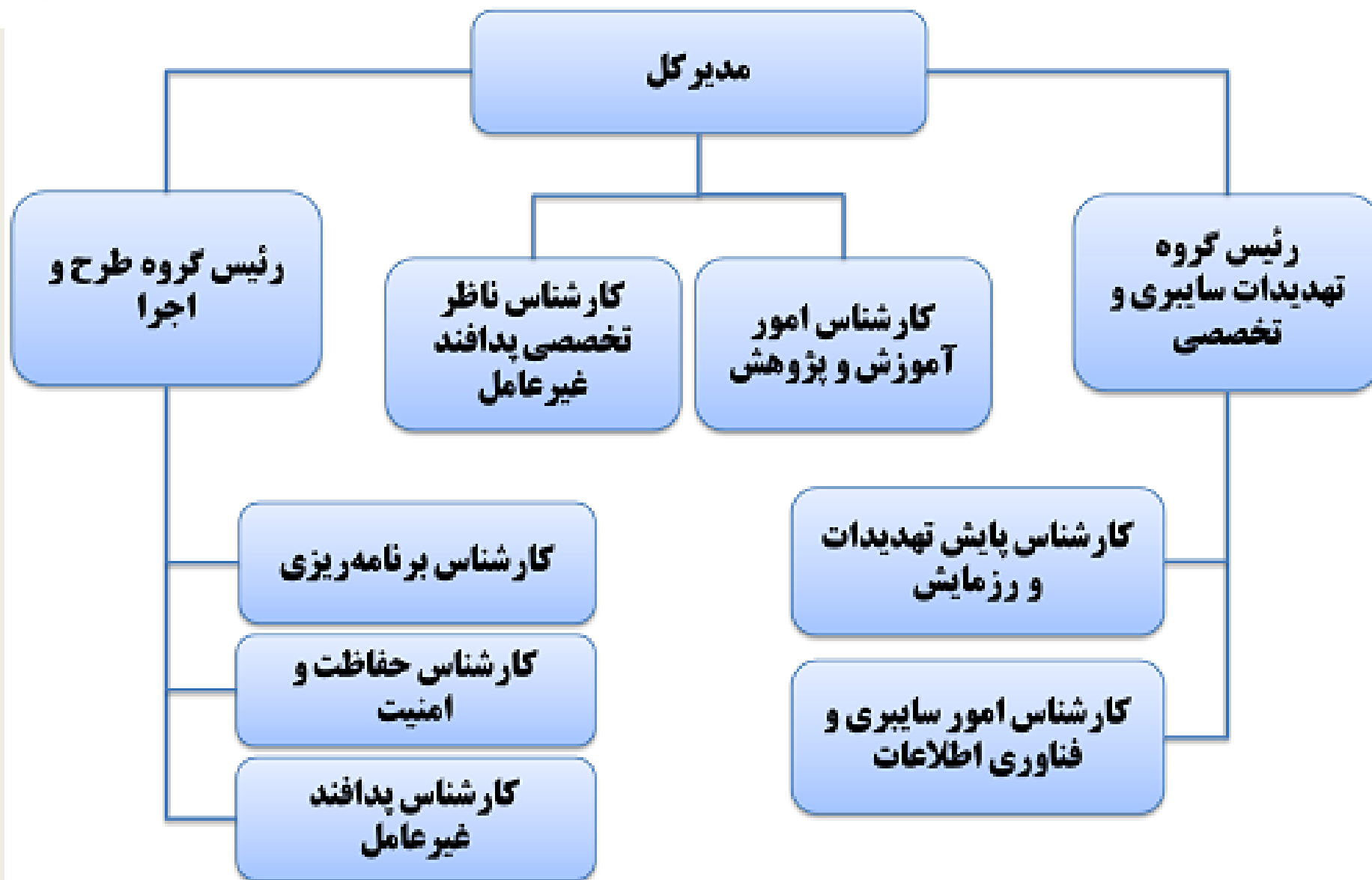
ساختار سازمان پدافند غیرعامل

□ رئیس سازمان به عنوان بالاترین مقام اجرایی و نماینده قانونی سازمان بنا به پیشنهاد رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و با توثیح و حکم مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا منصوب می گردد.

▪ محل استقرار سازمان در تهران و شعب اصلی آن در مراکز استان ها می باشد

چارت سازمانی اداره کل پدافند غیر عامل

قرارگاه‌ها:

- ❑ قرارگاه پدافند زیستی (شفاء)
- ❑ قرارگاه پدافند پرتوی (رافع)
- ❑ قرارگاه پدافند رایانه ای (سایبری)
- ❑ قرارگاه پدافند شیمیایی
- ❑ قرارگاه پدافند مردم محور
- ❑ قرارگاه عملیاتی
- ❑ مرکز فرماندهی و واپایش (مرفوک)

تقسیم بندی زیر ساخت ها

مراکز استراتژیک یا ثقل

- مراکز و کاربری هایی هستند که به عنوان یک هدف بالقوه و ارجحیت دار برای حمله از طرف دشمن محسوب می شوند.

تقسیم بندی مراکز ثقل

□ مراکز حیاتی

□ مراکز حساس

□ مراکز مهم

تقسیم بندی زیرساخت‌ها

مراکز حیاتی *vital Centers*

□ مراکزی هستند که انهدام کل یا قسمتی از آنها موجب بروز آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی، دفاعی با سطح تاثیرگذار سراسری گردد

تقسیم بندی زیر ساخت‌ها

مراکز حساس *Critical Centers*

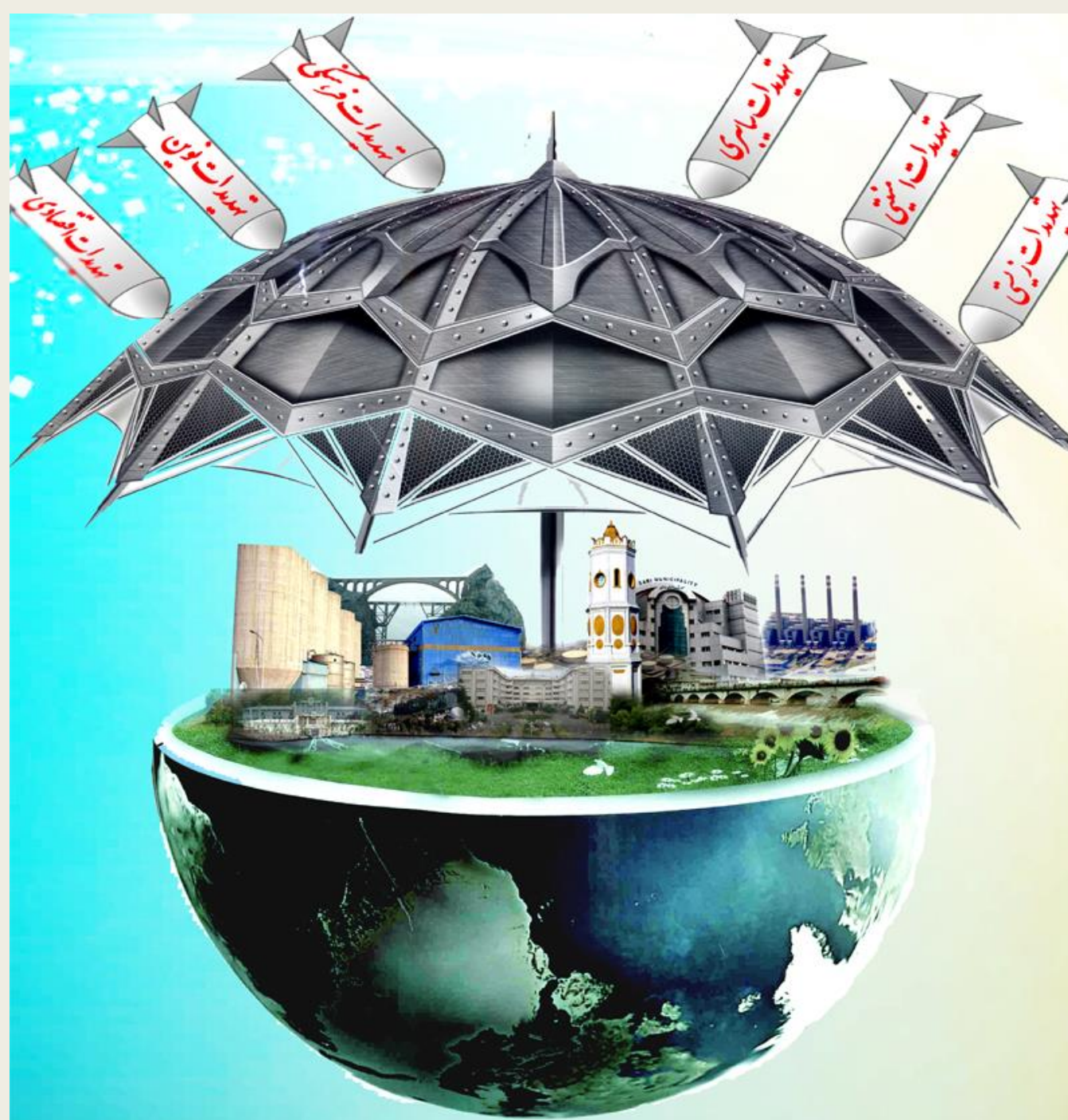
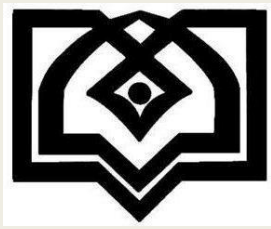
□ مراکزی هستند که انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز، آسیب و صدمات قابل توجه در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، دفاعی با سطح تأثیرگذاری منطقه‌ای گردد

تقسیم بندی زیر ساخت ها

مراکز مهم *Important Centers*

□ مراکزی هستند که انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز آسیب و صدمات محدود در نظام سیاسی، هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی، دفاعی با سطح تاثیر گذاری محلی گردد
(موحدی نیا - ۱۳۸۶)

تهدیدات ذیربط پدافند غیر عامل

- ☐ تهدیدات نظامی
- ☐ تهدیدات سایبری
- ☐ تهدیدات زیستی
 - ✓ انسان
 - ✓ دام
 - ✓ کشاورزی
 - ✓ مواد غذایی و دارویی
 - ✓ آب
 - ✓ محیط زیست و منابع طبیعی
- ☐ پرتوی
- ☐ شیمیایی
- ☐ اقتصادی

اصول کلی پدافند غیر عامل

☐ استتار

☐ فریب

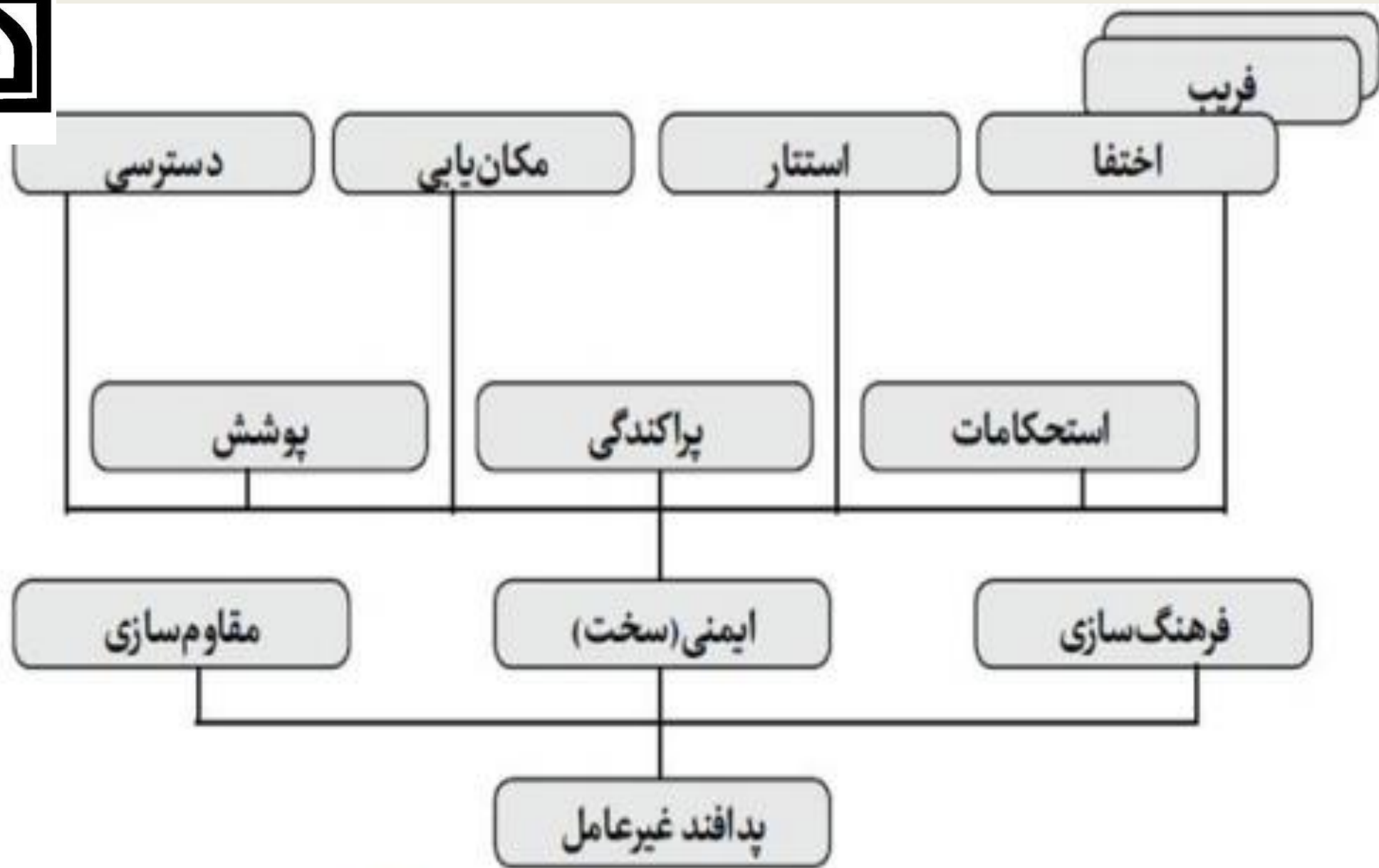
☐ اختفا و پوشش

☐ تفرقه و پراکندگی

☐ مقاوم سازی استحکامات

☐ اعلام خبر

شکل (۱) مدل فعالیت های پدافند غیر عامل (ماخذ: مدیری، ۱۳۸۹: ۱۴۸)

نمودار چرخه پدافند غیرعامل

اهداف پدافند غیر عامل

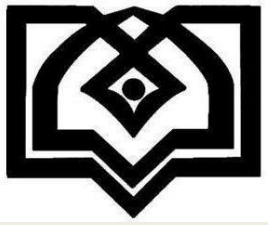
پدافند غیرعامل در نظام سلامت

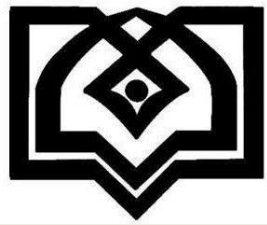

پدافند غیرعامل در نظام سلامت

اصلی ترین هدف مدیریت خطر بلایا و پدافند غیرعامل؛

■ **ایمن سازی و کاهش آسیب پذیری زیرساخت های حیاتی جهت ایجاد شرایطی برای امنیت**

sefidak.com

y.akbari55@gmail.com

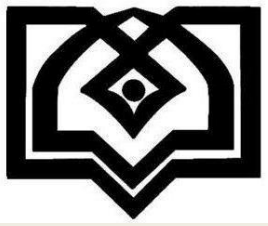
امامنا
Namnak.com
33

پدافند غیرعامل در نظام سلامت

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عنوان متولی اصلی سلامت کشور، وظیفه تدوین سیاست‌ها، راهکارها و دستورالعمل‌ها برای پیشگیری، آمادگی و پاسخ به مشکلات سلامت را به عهده دارد

پدافند غیرعامل در نظام سلامت

هدف از اجرای سیاست‌های پدافند غیرعامل در نظام سلامت

کاهش خسارت و آسیب‌پذیری تأسیسات، تجهیزات و نیروی انسانی در حوادث و تهدیدها

استمرار ارائه خدمات سلامت

کمیته پدافند غیر عامل در نظام وزارت بهداشت

این کمیته در سال ۱۳۸۵ تشکیل گردید

رسالت کمیته پدافند غیر عامل

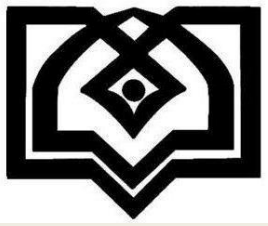
- ☐ هماهنگ کننده بخش سلامت در مواقع بروز تهدیدات و بلایا، با استفاده بهینه از ظرفیت های موجود و همسو سازی کلیه سازمان های ذینفع
- ☐ حفظ زیر ساخت های حیاتی و تداوم خدمت رسانی در بلایا با کمک سازمان های همکار، پشتیبان و عموم مردم
- ☐ سازماندهی و هدایت جریان سیاست گذاری، برنامه ریزی و هماهنگی اجرایی در سطح کشور

استراتژی پدافند غیر عامل در نظام سلامت کشورها

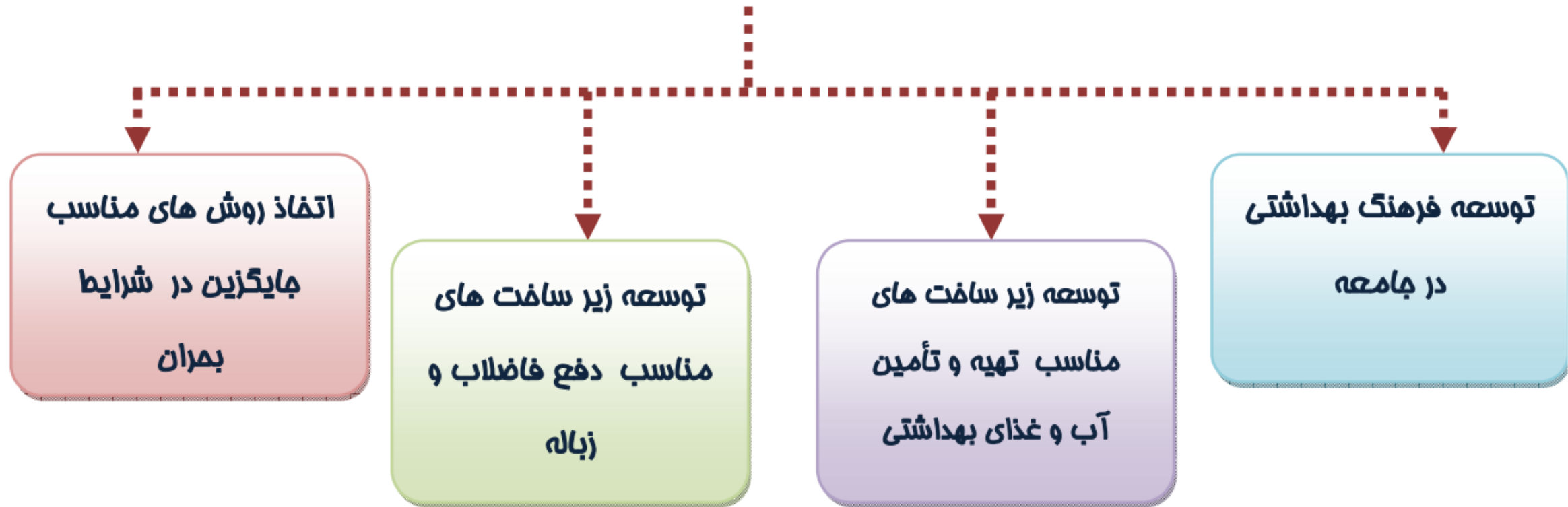
- کاهش آسیب پذیری بخش سلامت در هنگام جنگ و اقدامات خرابکارانه
- مقاوم سازی سیستم های سلامت ملی (تداوم مأموریت)
- آمادگی برای مقابله با بحران از طریق نجات مصدومین و حفظ سلامت بازماندگان
- آموزش و فرهنگ سازی عمومی و تخصصی
- مدیریت بحران در عرصه سلامت در حوادث خرابکارانه

مصادیق اجرای پدافند غیر عامل در حوزه سلامت

• نهادینه سازی طرح جامع مدیریت بحران

• توسعه بهداشت و ارتقای سطح سلامت

مصادیق اجرای پدافند غیر عامل در حوزه سلامت

- پیش بینی تمهیدات لازم جهت جلوگیری از شیوع بیماری ها به ویژه بیماری های واگیر
- اتخاذ تمهیدات لازم جهت وجود ذخایر کافی دارو و تجهیزات پزشکی
- پیش بینی و آمادگی لازم در برابر کمبودهای احتمالی دارو و تجهیزات پزشکی

الگوی مدیریت پدافند غیر عامل در نظام سلامت

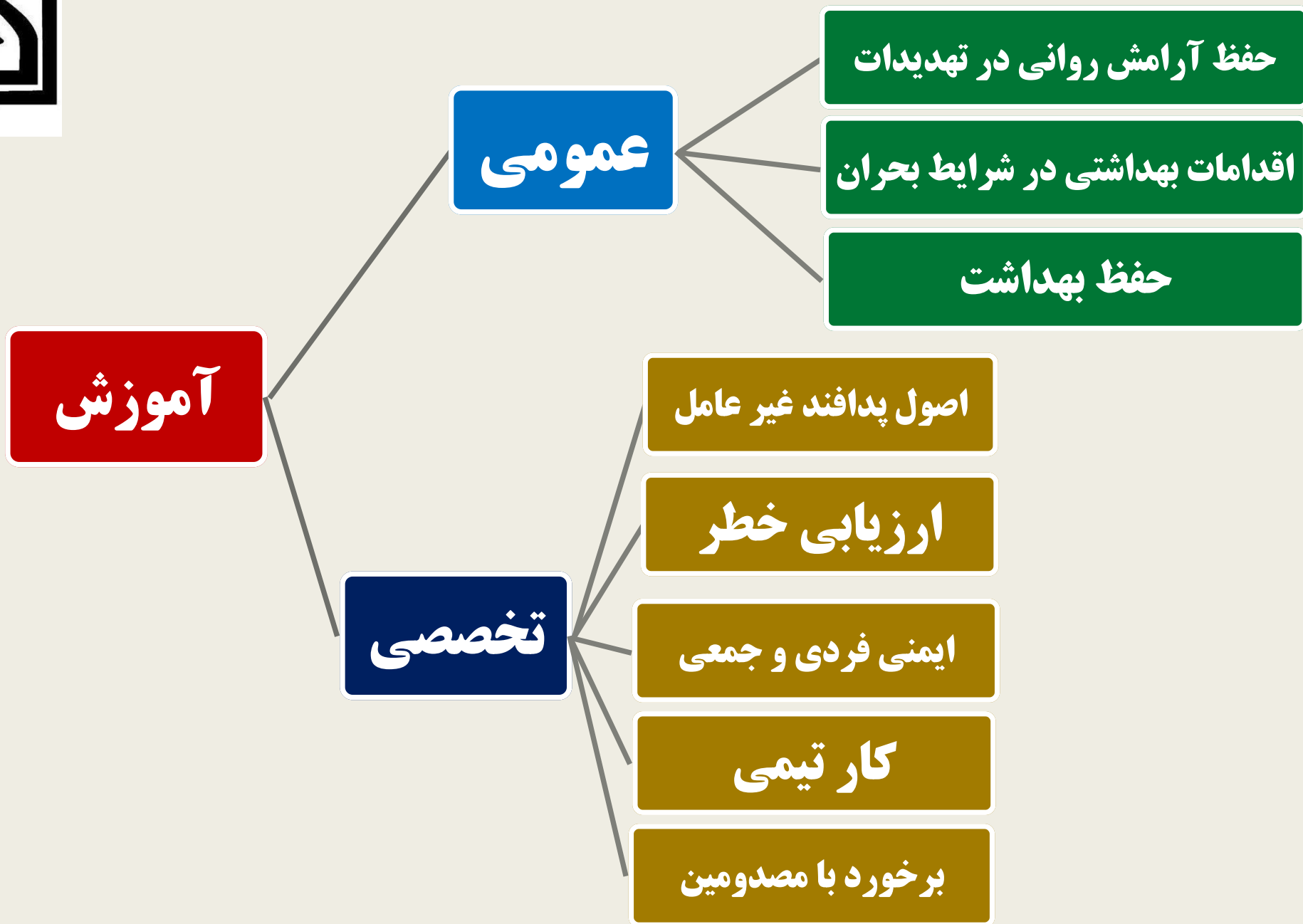
ماموریت بخش سلامت در حوزه پدافند غیر عامل

- ایجاد آمادگی دائمی در حوزه سلامت
- ساماندهی سیستم پاسخ به حوادث تخصصی CBRNE
- کاهش آسیب پذیری و افزایش ایمنی زیرساخت ها
- تأمین سلامت مردم در مقابل تهدیدات
- مدیریت سلامت در تهدیدات و بلایا
- تأمین تداوم خدمات حوزه سلامت

ماموریت بخش سلامت در حوزه پدافند غیر عامل

- تامین نیازهای اساسی مردم از نظر سلامت
- مدیریت در صحنه حادثه فوریت و بلایا
- حفاظت از زیر ساخت‌های دستگاه متبوع
- تسهیل مدیریت بحران
- آموزش و فرهنگ‌سازی در مردم و کادر درمانی
- تامین سلامت غذا در شرایط بحران

E. Mail: y.akbari55@gmail.com

Mobil Number: [+98-9120969751](tel:+98-9120969751)

Yousof Akbari Shahrestanaki

EMT- Paramedic

M.Sc in critical care nursing

PhD Candidate of Health in Emergency & Disaster

University of Social Welfare & Rehabilitation- Iran, Tehran